

Dvorec Dornava

Med polji in travniki opazimo v Dornavi veličastno zgradbo – dvorec Dornava, ki velja za eno najpomembnejših posvetnih zgradb poznega baroka v Sloveniji. Kot umetnostno-arhitekturni spomenik sodi dvorec v sam vrh kulturne dediščine. Dvorec Dornava, ki se prvič omenja leta 1435, je skozi zgodovino imelo v lasti več plemiških družin (Herbersteini, Sauerji, Attemsi, Pongratzi). Sredi 18. st. je družina Attems naročila obsežno prezidavo dvorca Dornava, ki so jo izvedli po načrtih stavbnega mojstra Jožefa Hueberja. V slavnostni dvorani si lahko ogledamo baročne freske in s štukaturo okrašeno notranjost.

Ob dvorcu je bila zasnovana obsežna parkovna zasnova, ki je bila po svojih razsežnostih in oblikovalnem izrazu edina in edinstvena pri nas. Razkošna baročna zasnova dvorca z vrtom se začne s kipom Brezmadežne, skozi lipov drevored vodi do predvrta, ki je zaščiten z ograjo z rustificiranimi ograjnimi slopi, okrašenimi vazami in baročnimi plastikami. Skozi prostorno vežo dvorca se je vrtni prostor prelil na drugo stran na prostrano dvorišče, kjer stoji Neptunov vodnjak, okrog so plastike antičnih mislecev, ki predstavljajo modrost in širino človekovega duha, v nasprotju z njimi pa dvanajst pritlikavcev prikazuje duševno in telesno pohabljenost. Septembra 2002 je bil dvorec izpraznjen in še čaka na svojo namembnost.

Cerkev na Polenšaku

Legenda govori, da se je eden od sv. Cirila in Metoda na poti proti Rimu poškodoval. Med zdravljenjem je izrezljal iz lesa podobo sv. Marije z zaobljubo, da jo bo izobesil na kraju, kjer bo zagledal zidovje Ptuja. Z jase na hribu sta zagledala obzidje Ptuja, in tamkaj sta na debelo lipo izobesila Marijino podobo. Ljudje so se zbirali pred to podobo in jo častili. Na mestu, kjer je stala lipo, so pozneje postavili cerkev. Ta je bila zgrajena v letih 1621 do 1633. Posvečena je bila 24. septembra 1772. Kraj je postal sloveče romarsko zbirališče.

Cerkev sv. Doroteje

V Dornavi se nahaja barokizirana cerkev sv. Doroteje, po zgodovinskih virih zgrajena leta 1519, saj jo je 26. oktobra 1519 posvetil lavantinski škof Powerl. Sicer pa so prvotno cerkvico krajani leta 1725 podrli in jo zgradili na novo v sedanji velikosti. Leta 1740 je cerkev dobila manjše orgle, ki jih je izdelal orglarski mojster Janez Janeček iz Celja, a so se žal pozneje izgubile. Od leta 2006 je cerkev bogatejša za nove orgle.

Zloženko so pripravili člani Kulturno-umetniškega društva Mozaik v sodelovanju z Občino Dornava.

Avtor: KUD Mozaik, www.kud-mozaik.si
Založnik: Občina Dornava, www.dornava.si
Oblikovanje in tisk:
Alinea, Davorin Zorli s.p.

OBČINA
DORNAVA

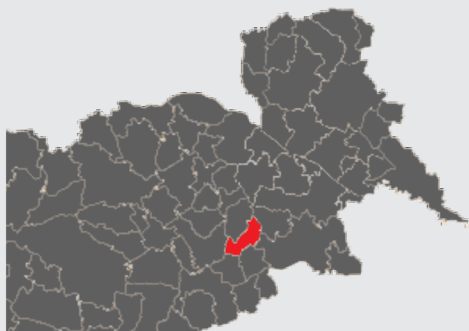

- Občina Dornava
- Dvorec Dornava
- Cerkev sv. Doroteje
- Marijina cerkev na Polenšaku
- Čušekova domačija

Občina Dornava

Občina Dornava se nahaja v severovzhodni Sloveniji. Naselji Dornava in Mezgovci ob Pesnici ležita na Ptujskem polju, čez reko Pesnico pa se teren že začne dvigovati v slovenjegoriške griče, kjer se nahaja ostalih deset naselij, in sicer Bratislavci, Brezovci, Lasigovci, Polenci, Polenšak, Prerad, Slomi, Strejaci, Strmec pri Polenšaku in Žamenci.

V Dornavi deluje devetletna osnovna šola, ki ima podružnično (štirioddelčno) šolo na Polenšaku. V občini delujeta tudi dve zasebni glasbeni šoli, to sta glasbena šola Nocturno in glasbena šola Zlatka Munda.

Občina Dornava

Nekoč v dvorcu, danes pa v modernih novih prostorih deluje Zavod za varstvo in usposabljanje dr. Marjana Borštnarja Dornava, ki je eden od zavodov za otroke in mladino z motnjami v telesnem in duševnem razvoju v Sloveniji.

Območje občine Dornava pa je predvsem kmetijsko področje. Na ravninskem področju prevladuje poljedelstvo, v gričevnatem delu pa živinoreja. Podjetništvo in obrt sta razviti predvsem v Dornavi in Mezgovcih ob Pesnici.

Občina Dornava je tako na 24 km² in z dobrimi 2.750 prebivalci med manjšimi občinami, vendar po razvitosti in zelo živahnem kulturnem, športnem in družabnem življenju ne zaostaja, pač pa z vsem tem nudi prijetno bivalno okolje.

Zanimivosti:

- Prva omemba kraja - 14. junij 1178
- Znana domačina: *Franc Cvetko* (1779-1859), narodni buditelj, pesnik, leksikograf; *dr. Franjo Žgeč* (1896-1961), pedagog in pionir pedagoške sociologije na Slovenskem, po njem je poimenovala osnovna šola v Dornavi.
- V borovem gozdu, v dolini Pesnice severovzhodno od Dornave, se nahaja kolonija sivih čapelj (*Ardea cinerea*), ki je zaščiten in državnega porekla.
- Leta 1999 sta bila dvorec in park Dornava razglašena za kulturni spomenik državnega pomena.
- Anton Irgolič, pisatelj, ki je v romanu *Lükarji* opisal življenje lükarov-Dornavčanov.
- V Strejaci se nahajajo ostanki Ville rustice iz rimskega obdobja.
- Na Polenšaku so znane najdbe kamnitih sekir iz mlajše kamene dobe.
- Leta 1542 je bilo v Dornavi 12 velikih kmetij, srednje velikih je bilo 8 in ena majhna kmetija.
- Prebivalci Dornave so imeli leta 1542 v lasti 67 volov, 10 bikov, 82 krav, 60 telet, 146 svinj, 30 konj in 6 ovac.

V občini Dornava je tudi pet tradicionalnih prireditev:

- praznik žetve ter razstava kruha in pogač na Polenšaku
- gobarski praznik v Žamencih
- lükarski praznik v Dornavi
- prireditev Od paše do sira v Mezgovcih ob Pesnici
- fašenk po Dornavsko

Čušekova domačija

Stoji v neposredni bližini dornavskega dvorca in je primer dobro ohranjene domačije srednjega kmeta, zgrajene na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Domačija obsega hišo, ki ji pod istim slemenom sledijo klet, hlev in skedenj. Vzporedno s hišo je gospodarsko poslopje z vinsko kletjo, svinjakom in gnojno jamo, pred hišo sta vrt in vodnjak. Za hišo je bil sadovnjak, okrog hiše pa brajde kvintona. Domačija je bila ob pomoči strokovnjakov obnovljena in vrnjena v stanje, kot ga je imela nekoč. Notranjost je opremljena s številnimi avtentičnimi predmeti. Možen je ogled notranjosti, prikaz pletenja krencov lüka, po predhodnem dogovoru pa je možno dobiti tudi lükarsko jüžino. Čušekova domačija, Dornava št. 28, je od leta 2001 razglašena za etnološki spomenik lokalnega pomena.